

BIJ VREDESDEAL OEKRAÏNE STAAT OOK EUROPESE GELOOFWAARDIGHEID OP HET SPEL

Update Oekraïne/ Rusland | De oorlog in Oekraïne gaat komende februari haar derde jaar in en bevindt zich in de laatste fase. Ironisch gezien leidde de overwinning van Trump van afgelopen november er juist toe dat Rusland nog een laatste keer alles op alles zette om nog wat terreinwinst te boeken in Oost-Oekraïne. Ondanks de waarschuwingen van Trump aan Poetin om te stoppen met het bombarderen van burgerdoelwitten, gaat Poetin onverhinderd door. Iets waar hij al bijna 3 jaar mee bezig is: het doden van onschuldige Oekraïners.

Terwijl Rusland dagelijks Oekraïense steden blijft bombarderen, groeit de discussie in het Westen over de haalbaarheid van een wapenstilstand. Vooral de kersverse president Donald Trump speelt hierin de hoofdrol. Trump beweert dat hij binnen 24 uur vrede kan realiseren. De vraag blijft: is dit realistisch of een pr-stunt? (1)

Verschillende belangen: Voor Rusland en Oekraïne liggen de belangen mijlenver uiteen. Rusland lijkt vooral in te zetten op een tijdelijke gevechtspauze en hoopt Trump om de tuin te kunnen leiden, waarmee Rusland tijd kan winnen om zijn uitgedunde leger opnieuw op te bouwen.

Oekraïne daarentegen wil juist als er onderhandelingen komen, dat dit leidt tot een langdurige vrede en een structurele oplossing. Land for peace, kan alleen als er daadwerkelijk een manier wordt gevonden waardoor Rusland het wel uit zijn hoofd haalt om Oekraïne nogmaals aan te vallen. Hierbij denk je snel aan het NAVO-lidmaatschap voor Oekraïne.

Een staakt-het-vuren zonder structurele oplossingen zou in de ogen van Kyiv niets meer zijn dan een opmaat naar een volgende oorlog. In 1994 viel Rusland Tsjetsjenië binnen, maar in 1996 sloot Moskou een wapenstilstand met de Tsjetsjeense autoriteiten. In de herfst van 1999 viel Rusland Tsjetsjenië opnieuw binnen. Daarom vindt Kyiv dat een wapenstilstand op zichzelf betekenisloos is. Dit standpunt van Oekraïne wordt door veel Oost-Europese landen gedeeld. (2) Oekraïne wordt door veel Oost-Europese landen gedeeld.

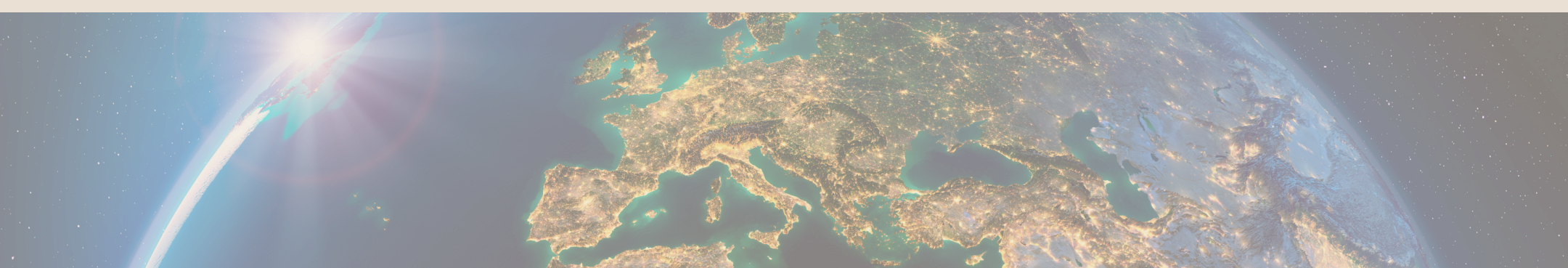
Geloofwaardigheid: Het Westen heeft daarnaast te maken met een enorm geloofwaardigheidsprobleem als het om Oekraïne gaat. In 1994 bleek Oekraïne na Rusland en de Verenigde Staten de grootste kernmacht te zijn. Niet dat Oekraïne zelf al deze kernwapens had vervaardigd, maar dit was de nalatenschap van de Sovjet-Unie. Hier moest dus een oplossing voor gevonden worden.

Na lang onderhandelen gaf Oekraïne al zijn kernwapens op in ruil voor veiligheidsgaranties onder het Boedapest-memorandum. De Verenigde Staten en andere kernmachten, waaronder Rusland gaven Oekraïne in ruil hiervoor 'veiligheidsgaranties.' Die belofte bleek geen knip voor de neus waard te zijn, toen Rusland op 18 maart 2014 de Krim annexeerde. Obama schreef in zijn memoires: "de Krim was ons geen derde wereldoorlog waard." Het Westen heeft dus te maken met een enorm geloofwaardigheidsprobleem als het gaat om veiligheidsgaranties aan Oekraïne. Ondanks dat je bepaalde strategische keuzes soms kunt begrijpen.

Hidde Bouwmeester

Geopolitiek analist Oekraïne/ Rusland

Neutraliteit: Rusland lijkt vooral één harde eis voor Trump op tafel te gooien: neutraliteit. Dit klinkt onschuldig, maar dit is een typische misleiding van het Kremlin. Voorstanders van onderhandelingen, waaronder veel Trump-aanhangers, lijken niet volledig te begrijpen wat dit betekent. Voor Rusland betekent neutraliteit eerder een land dat weliswaar haar binnenlandse politiek zelf mag bepalen, maar internationaal loyaal is aan Rusland. Ruslands neutraliteit lijkt meer op Belarus dan op Zwitserland. Voor Rusland is de inzet om Oekraïne buiten de NAVO te houden en de verwachting is dat ze hierin zullen slagen.

Voorkomen tweede oorlog: Maar ook zonder NAVO, blijft de sleutelvraag: hoe voorkom je een tweede Russische invasie? Zelfs als er een tijdelijke wapenstilstand wordt bereikt, loopt Oekraïne het risico dat Rusland deze pauze gebruikt om zich voor te bereiden op een tweede oorlog. Oekraïne vreest dat bij een wapenstilstand de urgentie in Europa zal ontbreken om Oekraïne op hetzelfde niveau als in 2022, 2023 en 2024 te blijven bewapenen.

Zonder een NAVO-lidmaatschap of vergaande bewapening van Oekraïne bieden onderhandelingen en 'land for peace' geen fundamentele oplossing. Onderhandelingen zonder de inzet van het NAVO-lidmaatschap, is een knieval naar Vladimir Poetin, daarvoor waarschuwen ook veel Oost-Europese partners binnen de NAVO.

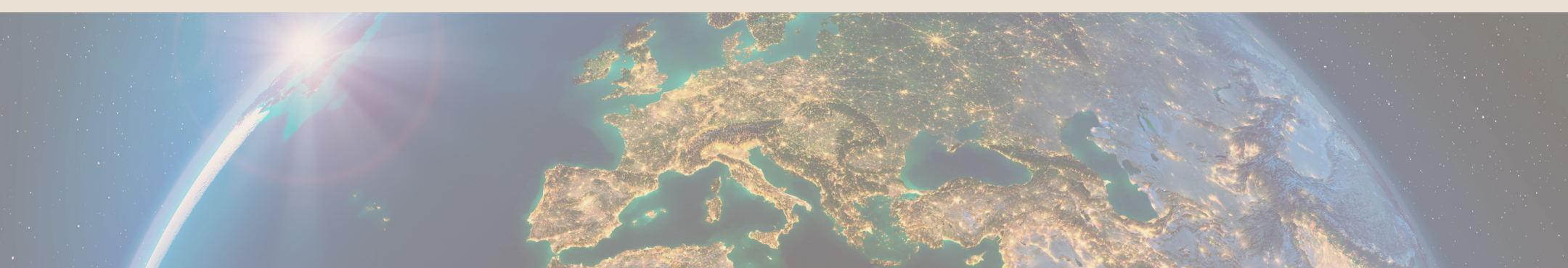
De toekomst van Oekraïne: Het laatste knelpunt zit hem in de verantwoordelijkheid. Rusland heeft duizenden Oekraïense burgers gedood, steden en dorpen totaal verwoest, mensen gemarteld en zelfs gecastreerd en duizenden kinderen ontvoerd. Er loopt zelfs een arrestatiebevel tegen Poetin van het Internationaal Gerechtshof. Gaat Rusland de aangerichte schade vergoeden? Rusland lijkt de Oekraïense staat in zijn geheel te willen vernietigen. Sommige mensenrechtenorganisaties spreken zelfs van genocidale oorlogsmisdaden van Rusland. Zonder duidelijke antwoorden op al deze hoofdpijndossiers, kom je niet tot een fundamentele oplossing van de oorlog in Oekraïne, enkel tot een wapenstilstand.

Daarom zullen de gesprekken over vrede niet alleen moeten gaan over het beëindigen van de huidige oorlog, maar vooral over hoe een herhaling in de toekomst voorkomen kan worden. Daarom moet ook Nederland zich hard maken voor het NAVO-lidmaatschap van Oekraïne.

Hidde Bouwmeester

Geopolitiek analist Oekraïne/ Rusland

Trump en Duitsland: Alleen zal de politieke werkelijkheid waarschijnlijk anders zijn. Opnieuw zal Oekraïne het moeten doen met 'veiligheidsgaranties'. Niet van de NAVO, maar op bilateraal niveau van landen als Duitsland, Engeland, Frankrijk, Polen en misschien ook de Verenigde Staten. Poetin gaat er naar alle verwachtingen alles aan doen om een NAVO-lidmaatschap voor Oekraïne uit te sluiten van de onderhandelingen. Zo kan Poetin een gevechtspauze realiseren, het arrestatiebevel van het Internationaal Gerechtshof dat naar hem loopt, ondermijnen en daarmee de internationale rechtsorde of wat daarvan over is, verder aantasten.

De strategie van Rusland lijkt vooral te zijn: wachten tot de aandacht van het Westen verslapt, zodat Oekraïne opnieuw aangevallen kan worden door Rusland, maar dan succesvol. In Oost-Europa is er daarom een pleidooi om Oekraïne de komende jaren te blijven bewapenen en helpen op te bouwen, wapenstilstand of niet. Verschillende hoge militairen van de NAVO zeggen het voortdurend: we zijn al in oorlog met Rusland, alleen nog niet direct.

Hidde Bouwmeester

Geopolitiek analist Oekraïne/ Rusland

